

osem let je dan za dnevom meril pot od Sv. Trojice do svoje šole in nazaj, nobeno vreme ga ni ustrašilo, sploh nič ga ni moglo zadrževati v izvrševanju dolžnosti. Sploh je bil ves čas svojega službovanja vesten in marljiv učitelj, in se mu je to tudi opetovano priznavalo s pohvalnimi spričevali. Leta 1897. je obhajal z blago mu ženico zdrav in vesel zlato poroko. Z njo pa sta takorekoč tudi lepo svoje življenje sklenila. Lani se je preselila v božjo večnost ona, in od tistihmal je njega vedno klicalo tje, stopil je za njo. Počivaj v miru, dušica blaga, zemlja ti naj je lahka! »Tisti, kateri jih veliko podučujejo v pravici, se bodo svetili kakor zvezde na vse večne čase!«

Iz Kozjega. Ne čudite se, g. urednik, da pri našem »Gospodarsko-bralnem društvu« ni vse v pravem redu. Tako je nekdo poročal v zadnji številki »Slov. Gosp.«, da je bila seja nesklepčna dne 3. sušca, kar pa ni res, ampak le zborovanje, (seje še sploh bilo ni) ker ni bilo tretjine udov zbranih. Kdo je temu kriv, lahko uganete, nihče drugi nego naši nasprotniki dr. Pikel in njegovi pristaši, ki se volitve niso hoteli vdeležiti in raje v drugi sobi ostali, ker so prav dobro vedeli, da bi pogoreli in propali. Pa mi pričujoči udje našega društva ne štejejo za greh tega klubovanja, ampak smo jih vsaj v tem spoznali, kako ljubijo naš kmečki stan in bralno društvo, da nam klubujejo, kjer in kakor le morejo. Pa to nič ne de! Vse le svoj čas trpi, in tako upamo na božjo pomoč, da tudi teh Bog vé odkod k nam došlih ljudij klubovanja enkrat bode konec. Dr. Pikel je seveda rad ali nerad, ne vem, poslal vse društvene reči trškemu županu g. Elsbacherju, da naj ga nadomestuje in zborovanje nadaljuje. Tako je otvoril in zaključil 3. sušca zborovanje. Pa pred zaključjem smo mi pričujoči udje zahtevali od onih gospodov in pristašev v drugi sobi, naj povejo, ali s tem odstopijo od društva, ker se volitve nečejo vdeležiti, ali kaj? Šel jih je vprašat g. župan, če s tem odstopijo; pa so vsi djali, da ne. In zakaj se potem niste hoteli volitve vdeležiti, ker veste, da kruh nas kmetov jeste. To so pa menda zato storili, ker so prav dobro vedeli, da je naših volilcev veliko veliko več od onih, in tako bi jim bilo odzvonilo. Mislite, da ste nam s tem klubovanjem kaj škodovali? Prav nič, le grozno ste se zmotili. Mi smo in ostanemo trdni v svojih sklepih in tako upamo, da dne 11. sušca bode zmaga naša. V to nam pomozi Bog, kar vam bodem prihodnjicé čisto natančno poročal. — E d e n v imenu društvnikov.

Iz gornjegrajskega okraja. »Domovina« št. 8 str. 38 piše, da »pride od deželnega odbora mnogo denarja vsako leto za uboge slepe«, in da je »M. L., mati nekega v obilnosti živečega župnika« tudi med podpiranimi slepci »kot občinska ubožica«. Dopisnik »Domovine« še pristavlja: »Ta mati ni potrebna podpore... naj poskrbi slavni okrajni odbor, da omenjena M. L. zanaprej ne dobi več državne podpore... in postavno prisili svojega sina — da bo tudi za njo véasih v vedno polni žep posegel.« Kar je tukaj načrčeval neki dopisnik »Domovine«, nam ni bilo znano; zato smo se obrnili na prizadete osebe in to le izvedeli: Res je, da pride nekaj denarja za slepce. Toda pisec teh vrstic ni nikdar rekel M. L., da naj prosi za to podporo. Pisalo se mu je pa tudi, da ni nikdar dobila podpore od občine... Sicer »Domovina« ne pove nobene občine, zato se bo menda pa lahko izvila iz te zagate reški, da nisem vprašal prave občine. To je liberalno! Sploh pa M. L. niti občinska ubožica ni, ker ne dobiva od občine nobene podpore, pač pa od države — podporo za slepe — seveda v dopisnikovi domišljiji. Recimo pa, da bi bilo tudi res, kar trdi dopisnik »Domovine«; po kaj more sin za to, če o celi stvari nič ne ve? Še manj kakor more mož biti odgovoren za ženo, če bi mu uganjala kake nerodnosti.

Še več! »Domovina« piše dalje: »Ker tedaj ta mati ni potrebna... tudi slepa ni, temuč izvrstno vidi.« Čudno! Kako sta jo mogla občinski pisar in župan prišteti ubogim in slepim, če ni ubožica, ne slepica? Gotovo sta bila župan in pisar slepa, ki sta M. L. prošnjo napravila oziroma podpisala in jo priporočila kot slepico in občinsko ubožico, dasiravno ni ne slepa ne uboga. Ime dotičnega župana bi pač radi poznali! Ako bi bilo res, kar piše »Domovina«, potem je dotični župan zlorabil uradno oblast in nalagal »slavni okrajni odbor« in bi tak župan bil vreden kazni za svojo brezvestnost, ker je s tem oškodoval »vrednejšega res ubogega slepca«. Škoda, da »Domovina« ne pove njegovega imena, da bi ga zadela zaslužena kazen! Sploh pa želimo, da nam »Domovina« naznani, koliko in od kdaj je M. L. dobivala omenjeno podporo. Kajti prepričana naj bo »Domovina« s svojim dopisnikom vred, da bo »sin« takoj »posegel v svoj vedno polni žep« in vse rad povrnil okrajnemu odboru tudi dvakratno, ker noče nikogar oškodovati, najmanj pa okrajni odbor, ki je zmiraj bolj pri praznem kakor pri »polnem žepu«.

Nikakor pa ne bo treba, da bi morala »omenjena mati« postavno prisiliti svojega sina, da véasih poseže v svoj »vedno polni žep«, ker spričujejo uradni poštni dokazi in priče in m a t i s a m a, pa tudi dobra vest sinu, da izpolnjuje bolj »sveto dolžnost in hvaležnost, kakor pa dolgi, obrekljivi jeziki in dopisniki »Domovine«. Slabo znamenje pa je za obrekovalne dopisune »Domovine«, če ne vedo drugega, kakor očitati mi »slepo mater«. Jaz se je ne sramujem, temveč se za njo javno potegnem in se beležim njen po »gornjegrajskem okraju« znani sin.

Iz Maribora. (K a k o s e l j u d s t v o o d i r a.) Kazal mi je nek znanec neke kupone in mi razlagal, kako lahko se dobi »kolo« ali šivalni stroj za devet kron. Rekel je namreč, ako jaz kupim od njega imenovani kupon, kateri velja devet kron, potem mi on takoj preskrbi od tvrdke še štiri, za katere imam spet plačati 36 kron. A kako hitro prodam jaz te štiri kupone, vsakega za devet kron, dobim takoj šivalni stroj ali pa »kolo«, katero me stane potemtakem samo devet kron.

Na moje vprašanje, katera je ta tvrdka, ki se ima voljo iznebiti svojega blaga na za kupčevalce tako ugoden način, mi ni hotel kaj rad povedati, a ker sem mu dal razumeti, da drugače ne vzamem kupona, se je dal vendarle pogovoriti in povedal mi je berolinsko tvrdko, katere iz umljivih vzrokov ne morem tukaj javno imenovati. Po tej izjavi je dobila stvar čisto drugo lice in tudi kuponov nisem vzela, kajti znana mi je manipulacija te tvrdke, in ako se tudi posreči jednemu ali drugemu dobiti kako kolo ali šivalni stroj, goljufani so zadnji za ves svoj denar in nazadnje še imajo sramoto, da so šli tako slepo na nemške limanice, kajti povrne se vplačani denar nikoli ne.

Poprej pa, ko razložim to rafinirano goljufijo, bodi mi dovoljeno povedati, kako je tisti moj znanec, seveda nemškutar, sporočal tvrdki, ker ni mogel opehariti nobenega na Slovenskem in kakega mnenja je bil o naših ljudeh namreč: »Tukaj Vam pošljem kupone nazaj, spečati jih nisem mogel, ker manjka tukajšnjim ljudem razumnosti o takih rečeh.«

Vsak bo pritrdil, da višje ne gre nemška oholost, ker on imenuje človeka, kateri se ne vsede kar brez premisleka na njegove limanice, nerazumnega. Za posel seveda potrebuje spretnih posredovalcev in ti so v prvi vrsti agenti tvrdke. Ako toraj pride tak agent in ti ponudi tak kupon, plačal bodeš najprej 9 kron. Za tem sledijo štiri drugi kuponi, vsak po 9 kron, toraj boš plačal vsega skupaj 45 kron.

S tem pa ni reč končana, marveč se še le začne. Ker si prevzel tiste štiri kupone, zavezal si se istočasno jih spečati štirim osebam, katera ti za vsakega plača 9 kron,

tako da igraš že ulogo agenta in si s tem pridobiš svojih 36 kron. Ko bi zdaj prva oseba dobila obljubljeno stvar, bi se proti temu ne moglo reči ničesar, a dobi se le tedaj, kadar plačajo vsi štiri po 36 kron, vsak za štiri nove kupone, kar se lahko reče, da so plačali štirje blago, katero dobi prva oseba.

Prvi je poslal 36 kron in ti štiri vsak po 36, znaša potemtakem vse skupaj 190 K. Kako pa sem že poprej rekel, zgubi vsak zadnji in v tem slučaju bi bili štirje, ker ne morejo spečati vsak svojih štiri kuponov. A ko bi jih spečali, plačajo potem za vsakega štirje drugi, to je šestnajst itd., a enkrat ima vsaka stvar konec in delj časa se je že stvar predla, več jih izgubi, tako da je to pravi pravcati »multiplex«. Sledeča sestava nam to pokaže najjasneje: Jedna oseba kupi kupon, dobi štiri druge, jih spet proda, ob teh kupcev dobi spet vsak štiri, katere bi imel spet spečati itd. Iz jednega nastanejo 4, iz štirih nastanejo 16, iz šestnajstih 64, iz štiriinšestdesetih 256, iz dvestošestdesetih 1024 itd. — Ako pa računimo, da od teh 1024 oseb zgubi vsak 36 kron, znaša cela vsota 36.864 kron, kar bi pa bilo velikanska škoda, ne samo za posameznika, temveč pri taki vsoti čuti že cel okraj. Toraj rojaki pozor!!

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Dr. Ivan Križanič. Dne 12. t. m. je bil preč. g. kanonik senior dr. Ivan Križanič vmeščen infuliranim stolnim dekanom. Slovesnosti v cerkvi se je udeležilo mnogo mariborskih in izvenmariborskih prijateljev ter čestilcev novega dekana. Na mnoga leta!

Rojaki ob Pohorju in Kozjaku! Kdor ne ljubi in ne spoštuje svoje rodne zemlje, ne more in ne sme se prištevati k poštenim, značajnim in zavednim Slovencem. Star slovenski greh je, višje ceniti in spoštovati vse tuje od pristno domačega, slovenskega. Drugi, sovražni nam narodi so n. pr. prej spoznali krasoto slovenske zemlje ter začeli stegati svoje grabljive roke po njej. Danes se je stvar obrnila nekoliko na bolje in gotovo gre tukaj zasluga najbolj slavnemu osrednjemu planinskemu društvu in njegovim vrlim podružnicam. Kako potrebna so nam tudi planinska društva, kažejo veliki uspehi slavne »Savinske podružnice«, ki osredočuje svoje delovanje na Solčavske planine. Rodoljubi v Rušah so sklenili ustanoviti enako podružnico za zeleno in ponosno Pohorje ter Kozjak, ob katerega silno butajo valovi nemškega morja. Sestavil se je pripravljalni odbor, ki skliče v kratkem osnovni zbor. Rojaki ob Pohorju in Kozjaku, oklenite se tega potrebnega društva ter naznanite svoj pristop, kakor tudi razne nasvete in pomisleke, tikajoče se osnovanja društva sploh ali njegovega sedeža, pripravljalnemu odboru. — Ruše, 6. sušca 1901. — Za pripravljalni odbor: D a v o r i n L e s j á k, učitelj.

Blagor Celja odvisen od volov. Trg Št. Jurij je prosil za dovoljenje treh novih sejmov. Mestni svet celjski je sklenil ugovarjati pri okr. glavarstvu, češ, da se s pomnoženjem govejskih sejmov v Št. Juriju mestu Celju očitno škoduje. Res daleč je prišlo nemško Celje, da je njegov blagor odvisen od volov.

V vodo je skočil v Andritzu na Zgor. Štajerskem 27 letni delavec Jožef Boglič, doma iz Gorenjih Žerjavce pri Sv. Lenartu v Slovincih.

Iz Bizeljskega se nam poroča: Dne 4. t. m. se je trgovec g. Josip Stermecki v Sotli utopil. Šli so s hrvaškega sejma iz Belanec domu ter vsedli pri novih mlinih na čoln. Po neprevidnosti mlinarja se je čoln obrnil po Sotli. Voda jih je vrgla čez jez, mlinar in trgovski pomočnik Anton Kupljen

sta se rešila, gospodar pa je utonil. Njegovo truplo našli so še le pretekli petek popoldan na hrvaški strani, pokopan je bil v nedeljo v Kraljevcih na Hrvaskem pri Sv. Trojici. Vse žaluje po ranjku, ker je bil dober človek.

Z Murskega polja. Iz pisma nekega mladeniča iz Bučevca posnemamo sledeče: Zavedni mladeniči v Bučevcih strogo obsojajo neki drugi nepotrebnost list »Štaj...« (Še izpisal ni imena Štajerc!) Pač pa se hočejo pripravljati za pravo kmečko organizacijo. Zato bodo z nekim pogojem pristopili v velikem številu h kmečkemu bralnemu društvu pri sv. Križu, ki letos nenavadno napreduje, odkar sta dva mladeniča v odboru. Slava zavednim mladeničem! »Neustrašena mi četa smo!«

Visoka starost. Predzadnji teden smo pokopali v Kozjem starosta naše župnije Jakoba Sternada, ki je prekoračil že nad 90 let. Bil je priden in vzoren kmet N. v m. p.!

Bela žena. V Kozjem je umrla minoli petek deklica I. Kranjc ali po domače rečeno Mlinerjeva v 15. letu svoje dobe. Bog jo je ljubil in tako preselil iz te tužne doline v rajski vrt, kjer ni muke in trpljenja in tam upamo, da se že veseli v nebeški domovini. Z Bogom ljuba deklica, do svidenja nad zvezdami. N. v m. p.!

Umrli je 9. sušca v Kozjem Anton Vouk, občinski sluga in trški policaj nad 25 let. Mož je bil nam nasprotnega mišljenja. Naj v miru počiva.

Iz Pilštanja. Pred nekaterimi dnevi sem sprejel od sodnije v Kozjem neko razsodbo, katera je bila dobesedno slovensko spisana, le sodnijski sluga Zagrajšek je svoj »zugestell« dostavil, kar me je osupnilo. Svetovali bi mu, naj on to svojo napako opusti, ako ne, mu bomo še več tega na ušesa povedali.

Pomota. V zadnji številki smo poročali o »Kat. političnem in gospodarskem društvu pri sv. Lenartu v Slov. gor., da si je sestavilo novi odbor. Namesto »politično« (društvo) se mora glasiti »bralno« društvo, ki so je na novo ustanovili lenartski rodoljubi. Odbor političnega društva je še vedno isti.

Sv. Trojica v Slov. gor. Novega zdravnika imamo, toda ne razumemo ga! Po tolmaču govorimo mi z njim in on z nami. Iz Gradca je prišel in niti jedne besedice slovenski ne zna, zadnjič je bil poklican k bolnici. On je gledal njo, ona njega. Toda to še ni vse! Ker je novi zdravnik Nemec, zato je trojiškimi Nemcem zelo na srce prirastel. Radi bi ga vedno imeli pri Sv. Trojici. Toda zdravnik zahteva 2000 reci dve tisoč kron na leto od okoliških občin. Kaj storiti? Trojičarji so vedno modri! Razbojnali so po okoliških občinah, naj dovolijo dotično svoto. No, ta je še lepša! Zato, da ljudje ne razumejo svojega zdravnika, bi ga še morali mastno plačati! In širi se tudi govoricca, da bo potem zastoj vračil. No, ta je še lepša! Kaj takega mora verjeti, kdor se je s svojo pametjo skregal. Kmetje, ne idite na limanice Trojičarjev. Res je, da je živa potreba zdravnika v našem okraju, ker tudi okrajni zdravnik pri Sv. Lenartu je Nemec; toda pomislite: vi že itak morate plačevati okrajnega zdravnika z okrajnimi dokladami in ta je dolžen uboge vračiti zastoj. Dalje pomislite: če občine dovolijo 2000 kron, potem se lahko služba ali mesto razpiše in zdravnika si lahko izberete. Slednjič pa se prevdarite tudi to, da okoliške občine pripadajo župniji sv. Benedikta in jedna najbrž tudi sv. Ruperta, kjer se ravnokar gradi dragoceno šolsko poslopje. Kje bodete jemali občinsko doklado? Obrnite že vendar enkrat hrbet Trojičanom, spoznajte vendar, da je to vse le voda na Trojičanov mlin. Ali ne veste, da so s posojilnico ravno tako storili? Hasek, dobiček imajo edino le Trojičani. Ali še niste spoznali, da so večinoma Vaši nasprotniki? Vsi so slovenskega rodu, a vsi so se dali zapisati kot pristne Nemce; ali ne veste, da so volili Visenjaka in Bračko-ta? Ali ne veste, da so pri vsaki volitvi v občinski in v okrajni

zastop edini proti Slovincem, da so strastni nasprotniki zadruga in mlekarice? Ali ne veste, da je ravno pri sv. Trojici glavna zaloga »Štajerca« za Slovenske gorice? Mislimo da je dovolj!

»Za bratoljubje.« Povest za slovensko ljudstvo. Spisal Janko J. Drameljski. Izdal in založil pisatelj. Tiskal D. Hribar v Celju. Knjiga obsega 144 strani ter stane mehko vezana 35 kr., po pošti 40 kr. Dejanje povesti se vrši deloma v pretekli, deloma v sedanji dobi v okolici nekdanjega »zajčkega samostana«. Pisava knjige je zelo prijetna in priprosta, da jo lahko vsak razume; zato se ta knjiga posebno kmečkemu ljudstvu priporoča.

Kako občina spoštuje časnikarja. Velika v štiri fare (Luče, Arvež, Sv. Duh in Kapla) se raztezajoča občina Šlosberg pri Lučanah je imenovala g. F. S. Šegula, urednika »Südsteirische Presse«, svojim častnim občanom. Čestitamo!

Zidanmost. Včeraj, dne 13. sušca, vrgel se je železniški delavec Anton Majcen pod vlak, ki mu je odtrgal glavo.

Iz Trbonj nam piše kmečki fant: Naznanjam vam, da je v noči od nedelje do ponedeljka šel pri nas na hribu sv. Danijela nad Trbonjami rujav sneg. Padlo ga je okoli 2 cm debelo. Ali je šel tudi drugod tak sneg, ni meni znano. Nadalje vam naznanjam, da stoji tik cerkve sv. Daniela nad Trbonjami orjaska lipa, kdo ve če ne iz poganskih časov (?), ki meri 1½ m, oziroma 1 m, od tal 5 m 7 cm v obsegu. Vsak, kdor gre mimo, si nekako spoštivo ogleda tega veličastnega drevesa.

V vinarskem odseku je govoril o slovenskih vinogradniških razmerah dr. Ploj. Zahteval je, naj se dajejo vinogradnikom podpore v denarju in trsju. Govoril je tudi proti vinski klavzuli.

Zaradi regulacije Pesnice posredoval je g. dr. Ploj pri poljedelskem ministerstvu in dobil utis, da je ministerstvo podjetju naklonjeno. Načrta pa deželni odbor ni predložil. Tukaj bodo sedaj peticije na državne poslance potrebne, da bodo lahko zahtevali načrta.

Kozjanski okrajni odbor bo tudi z naprej v slovenskih rokah. V veleposestvu, trgih in kmečkih občinah je zmaga na celi črti slovenska. Da je zmaga v veleposestvu naša, gre posebna slava vrlim, zavednim Šentpeterčanom. A tudi volilcem v trgih in kmetskih skupinah vsa čast!

Iz Kapele pri Radgoni smo dobili od starišev podpisani dopis, v katerem jemljejo slovo od učiteljice gospice Josipine Kren, katera odide kot učiteljica v Gornjo Radgono. Ker bi ponižni gospici gotovo ne ugajalo, ako priobčimo ves, za njo tako časten dopis, navesti hočemo le te stavke: »... pri tej priliki se poslavljamo od nje s hvaležnim, tužnim srcem. Hvala njej, da se je z vztrajno navdušenostjo trudila za blagor naših otrok... Bog jo naj živi zdravo, srečno in zadovoljno v novi službi. V našem spominu bo vedno!... Nam je celi dopis najjasnejši dokaz, kako ljubi in spoštuje naše vrlo ljudstvo krščansko misleče in slovensko čuteče učiteljstvo. Dopisniki se ozirajo tudi na neki dopis v »Domovini« iz Kapele, kjer stojijo besede: »... tudi pričakujemo od našega krajnega šolskega sveta, da nam poskrbi vendar enkrat učitelja, kateremu bomo naše otroke mogli v vsakem oziru zaupati.« Ne da bi hoteli zagovarjati krajni šolski svet, odgovarjajo stariši vendar na to, da se ta stavek ne more nanašati na sedanje vrle gospice učiteljice pri Kapeli, katerim v vsakem oziru lahko zaupajo svoje otroke. Mi se v tem soglašamo s stariši!

Cena živini v Gradcu. Dne 8. sušca 1901: Za 100 kg žive teže: kralni voli, debeli 58—63 K, srednji 54—55—56 K, suhi 48—52 K; voli za pitanje: 54—58 K; kralne krave: debele 38—48 K, srednje 30—36 K,

suhe 20—28 K; molzne krave: do 4. teleta 46—54 K, čez 4. tele 36—44 K, noseče 34—58 K.

Naši državni poslanci.

Iz premnogih krajev dobivamo huda pisma, zakaj ne nastopimo odločno nasproti državnima poslancema Robiču in dr. Ploju, da izstopita iz jugoslovanskega kluba, kjer sedijo kranjski liberalci, in da vstopita v slovenski centrum, kjer se nahajata vit. Berks in Žičkar ter katoliško-narodni poslanci iz Kranjskega. Z ozirom na te napade na nas odgovarjamo: Mi smo še vedno nepremakljivega prepričanja, da Robič in dr. Ploj ne spadata v klub, kjer sedi glavni urednik »Slov. Naroda«, ampak v klub, kjer sedijo katoliško-narodni poslanci. Toda mi imamo kot zadržilo častno besedo, da se v postenem smislu dela na to, da se dosežejo potrebni predpogoji za fuzijo obeh klubov. Ker je namen pošten, ker upoštevamo dano častno besedo, zato se nam zdi popolnoma umestno, da mirno čakamo. Vsled tega se svojega stališča nismo zapustili. Če pa se potrebni predpogoji za fuzijo obeh klubov ne dosežejo in če potem Robič in dr. Ploj še nadalje ostaneta poleg Tavčarja, potem ne bomo več molčali, ampak stali bomo zopet na svojem mestu. Toliko našim somišljenikom v pomirjenje. Gospode na Dunaju pa opozarjamo, da je že skrajni čas, da dogotovijo svojo akcijo!

Iz drugih krajev.

Ljubljanski ulični napisi pred upravnim sodiščem. Dne 8. t. mes. je bila pred upravnim sodiščem obravnava zaradi samoslovenskih napisov v Ljubljani. Ljubljanski občinski svet je namreč sklenil odpraviti dvojezične napise in jih nadomestiti s samoslovenskimi. Deželni odbor je dne 15. avgusta 1894 sklenil nasprotno in dež. vlada ter notranje ministerstvo sta razveljavila dne 3. oktobra 1899 in 10. jan. 1900 ponovljeni sklep občinskega sveta. Zoper to se je obč. svet pritožil na upravno sodišče, ki je te dni zavrnilo pritožbo obč. sveta. Ljubljana torej ne bo imela samoslovenskih napisov.

Društvene zadeve.

Iz Celja. Delavsko podporno društvo obhaja svoj društveni praznik na sv. Jožefa, v cerkvi sv. Duha. Ob 8. uri govor in slovesna sv. maša, pri kateri bo pelo celjsko pevsko društvo pod vodstvom g. dr. Ravnikarja. Po sv. opravi je kratek pogovor v »Narodnem domu« glede društvenih zadev. K obilni udeležbi vabi odbor.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Ljutomer in okolico ima na Jožefovo t. j. 19. t. m. svoj občni zbor v gostilni g. J. Vaupotiča v Ljutomeru z gledališko igro »Pravica se je izkazala« ter petjem moškega in meš. zbora. Začetek ob 7. uri zvečer. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Za družbo Sv. Cirila in Metoda darovali so svatje na veseli gostiji g. Soka na Forminu 10 K, katere nam je poslal gospod kapelan Zorko Melhijor. Ravno ta vlč. gospod, sedaj kapelan pri Sv. Marjeti niže Ptuj, daroval je 7 K za šolo v Velikovcu, 7 K za šolo na Muti, 7 K za dijaško kuhinjo v Celju, 7 K za dijaško kuhinjo v Ptuj, 7 K za dijaško kuhinjo v Mariboru in 7 K za »Našo stražo«. Prejeli smo torej skupaj 52 K z naslednjo pripombo: »Dajmo zatiranemu slovenskemu narodu jesti in piti, da ga rešimo pogina! Ime je bolj postranska stvar. Glavna reč je, da so vsi, ki socijalno delujejo, v duhu in delovanju edini... nasprotovanju je vzrok nevednost, lenoba, pa tudi sebičnost.« (Domoljub št. 5.)

Mili darovi za družbo vednega češčenja: Širje 10 K 20 v., sv. Jurij na Pesnici 5 K, sv. Martin v Rožni dolini 40 K,

sv. Benedikt v Slov. Gor. 20 K 66 v, cerkev sv. Alojzija v Mariboru 29 K, sv. Martin pri Slov. Gradcu 36 K, sv. Ilj pod Turjakom 14 K, Polzela 80 K, Kuder Mihael 10 K.

Za dijaško kuhinjo v Mariboru so darovali: Slavna posojilnica v Konjicah 80 K, duh. svet. župnik Martin Jurkovič pri Sv. Petru pri Mariboru in neimenovanec v Mariboru ter dr. Fel. Ferk v Mariboru po 20 K, župnik Martin Meško na Kapeli in župnik Jarnej Frangež pri sv. Marjeti na Pesnici po 10 K ter gospa Roza Spindler v Brezicah namesto venca na grob gospe Al. Razlag 10 K.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Tukajšnje bralno društvo je obhajalo svoj redni občni zbor dne 24. sveč. t. l. ter si izvolilo razun dveh odbornikov zopet stari odbor. O zanimivem delovanju društva več prihodnjic.

Katol. podp. društvu v Celju so darovali: Slav. okr. odbor in okolica Celje po 400 K, neimenovana 100 K, sl. posojilnica v Konjicah 50 K, slav. posoj. v Žaleu in Mozirju po 20 K, č. kan. Jan Bosina, g. L. Schellander in obč. Teharje po 10 K, profesor M. Pleteršnik 6 K, profesor Fr. Štifter in Alojzija Stošičky po 5 K, g. T. Kager, M. Pišek, M. Farčnik, M. Pirc, N. Pfeifer po 4 K, Neimenovan 3-20 K, Ana in Hel. Lipovšek po 2 K. Bog povrni vsem blagim dobrotnikom tega koristnega društva!

Mlekarnica pri Sv. Trojici v Slov. gor. je prejela v pol letu 31.973 litrov mleka, za katero je izplačala 3197 K 30 v. Številke govore dosti jasno! In čuj slovenska gospodinja, nemškutar v trgu ti ne privošči tega denarja, ker je proti mlekarnici! Opomnimo pri tej priložnosti, da ima mlekarna veliko zalogo sira, ki ga razpečava na drobno in debelo.

Gospodarska zadruga v Središči ima v nedeljo dne 24. marca občni zbor v občinski pisarni ob 3. uri popoldne. Po zborovanju bode g. M. Jelovšek potovalni učitelj, imel pouk o umni živinoreji in o mlekarstvu. K temu zborovanju vljudno vabj Odbor.

Gospod župnik Alojz Šuta, pri sv. Marjeti niže Ptujja se je tudi letos kot zunanji ud velikodušno spomnil »Narodne čitalnice v Ptujju«, za kar se mu odbor iskreno zahvaljuje. Odbor bi želel, da bi imel več udov, kateri bi društvo tako podpirali!

Vsak ud Gospodarskega društva v Ptujju mora vplačati delež po 12 K. Prvo načelstvo je sledeče sestavljeno: 1. Mihael Brenčič, posestnik v Rogoznici, načelnik; 2. Franc Petrovič, posestnik v Podvincih, tajnik; 3. dr. Horvat Tomaž, odvetnik v Ptujju, blagajnik; 4. Janez Grahar, posestnik na Hajdini, načelnika namestnik; 5. Janez Bermeš, pos. v Budini; 6. Franc Brenčič, posestnik v Zabajki; 7. Janez Krefl, pos. na Grajeni; 8. Kuhar Juri, pos. v Berstje; 9. Jožef Muršec, krčmar v Ptujju, odborniki. Nadzorstvo pa obstoji: 1. Janez Brenčič, pos. Gonci; 2. dr. Franc Jurtela, odv. Ptuj; 3. Juri Lah, pos. Pongerce; 4. Andrej Šlamberger, pos. Gorečjaves; 5. Jožef Vilčnik, pos. Sp. Grajena.

Ptuj, dne 12. sušca 1901.

M. Brenčič.

„Slovenska posojilnica“ pri sv. Trojici v Slov. gor. se je ustanovila pred nekaj meseci. Čemu nje je bilo treba, ko je že itak jedna? Tega so krivi trojiški Nemci! S pomočjo dveh č. gg. župnikov so osnovali pred nekaj leti posojilnico. Ko so bili na konju, izbacnili so ustanovitelja benediškega župnika iz odbora, ter so mu pokazali v hvaležnost svoje nemške zobe. Pridobili so nekatere udane kmete záse in postala je posojilnica popolnoma posilinemška, kakoršna še je sedaj. Zato so pred nekaj meseci narodnjaki ustanovili svojo »slovensko« posojilnico, ki ima svojo pisarno v sobani »Kmetijske zadruga«. Posojilnica že prav lepo deluje. In ta posojilnica je naša, zavedni kmetje slovenski, te se oklenimo tesno, to podpirajmo z vsemi močmi. Na čelu te posojilnice stojijo možje, kakor Vogrin, Križan, Lubec, Friš, Tomažič itd., ki so dika in ponos Slovenskih gorc.

Da bi pa me kdo krivo ne razumel, moram omeniti, da je takozvana »nemška« posojilnica res nemška, nam priča tudi to, da je na večkratno povabilo nikakor ni hotela vsotopiti v »Zvezo slov. posojilnic«.

Gospodarsko-bralnemu društvu v Kozjem so darovali pri svojem odhodu č. g. Lovrenko, kaplan, več istisov »Dom in Sveta« in druge knjige. Mladenič Karol Vouk pa en istis »Zabavne knjižice«. Darovalcema stoterno Bog plati.

Koncert v dobrodelen namen. Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov priredi dne 24. t. m. v prid svojemu podpornemu zakladu o priliki občnega zborovanja v celjskem Narodnem domu koncert s sodelovanjem »Celjskega pevskega društva« in tamburaškega zbora »Celjskega Sokola«. Natančnejši vspeled se še naznani. Za sedaj se samo omenja, da so sodelovanje pri tem koncertu obljubili tudi odlični umetniki v petju in glasbi.

Gospodarsko bralno društvo v Kozjem je pri svojem že tretjem občnem zboru dne 11. sušca vendar le srečno prišlo na zeleno vejo. Za predsednika je enoglasno izvoljen gosp. dr. Jankovič. Kot odborniki so sledeči: gg. Mih. Horvat, Jož. Druškovič, dr. Šribar, č. g. Ant. Drogenik, kaplan, Mih. Pustišek, Jan. Elsbacher. Mamestnika: pr. č. g. Mark. Tomažič in Franc Brilaj, in trije računski pregledovalci: pr. č. g. Jan. Ev. Bosina, Ant. Maček in Ant. Vertovšek. Kako se je občno zborovanje pričelo pod komando dr. Pikal-na, o tem prihodnjic.

Iz Majšperga nam poročajo, da se je odbor bralnega društva dne 17. sveč. takole sestavil: č. g. Marinič, predsednik, g. Žunkovič, podpredsednik, č. g. Ivan Vogrin, tajnik, Janez Korže, blagajnik, Karol Robar, Alojz Korošec, Zravko Sagadin, Jakob Sagadin, Šimon Mesarič, Štefan Gajser, odborniki. O dobro uspeli veselici poročamo še le prihodnjic, ker je za tokrat došlo poročilo prepozn.

Žiče. Tukajšnje bralno društvo izreka slavnemu predstojništvu narodne posojilnice »Konjice« za zopetni prispevek doposlanih 10 K najprisrčnejšo zahvalo. To je edina podpora našega društva, kajti bralo bi se rado, pa plačalo nič!

Cerkvene zadeve.

II.

Kako so se začeli odpustki sv. leta?

Novega leta dan, ko se je pisalo 1300 po Kr., se je kakor po Božjem nagibu nenavadno veliko ljudstva zbralo v cerkvi sv. Petra v Rimu. Ko so jih vprašali, iz kakšnega namena da so v tako obilnem številu tu sem priromali, so djali, da so is ust starih ljudi slišali, da se vsakih 100 let v cerkvi sv. Petra v Rimu delijo posebni odpustki. Število romarjev množilo se je od dne do dne. Sv. oče Bonifacij VIII. da sklicati vse kardinale ter se z njimi o tem posvetuje. Dne 22. svečana potem razglasi isto leto 1300 za »sv. leto«, ter dovoli posebno popolnoma odpustek vsem prebivalcem rimskega mesta, ako 30 dni zaporedoma vsaki dan po enkrat obišejo cerkev sv. Petra ter tam po namenu sv. očeta molijo. Ptujcem dovolil je ravno tisti odpustek sv. leta, ako vsaj 15 krat obišejo cerkev sv. Petra v Rimu. Komaj se ta novica razširi po svetu, vre od vseh krajev sveta brez števila romarjev v sv. mesto Rim po sv. odpustke. Pripoveduje se, da je po 200.000 romarjev vsaki dan tistega sv. leta v Rim priromalo.

Sv. oče papež Bonifacij VIII. bil je naročil, da se naj vsako stoto leto obhaja »sv. leto«. Rimljani so pa goreče prosili, da naj bi se to večkrat godilo. Ko se je bližalo 50 leto, prosili so tedanjega papeža Klementa VI., da naj on odloči jubilej ne vsako stoto letu temuč vsakega petdesetega leta. Papež izda 27. prosinca 1349 bulo, v kateri

izjavlja, da dovoljuje vsako 50 leto obilne in popolne odpustke, z eno besedo, da izpolni željo Rimljanov, kateri so prosili za to milost v svojem in v imenu cele katoliške cerkve, in da podpira bogaboječnost, vero, upanje in ljubezen v krščanskem ljudstvu, z druge strani pa, da jim zbuja spomin na staro zavezo, v kateri se je tudi slavil vsakega 50. leta jubilej, tudi zato, ker je petdeseti dan po vstajenju Gospodovom sv. Duh napolnil apostole, in slednjic zato, da si zamore veliko več vernikov v korist obrniti to duhovno milost. Pogoji so bili ravno taisti, kakor pred 50. leti v buli Bonifacija VIII., razun je še bilo dodano, da se mora tudi obiskati cerkev sv. Janeza v Lateranu. Ta jubilej se je začel na sv. večer 1359 in se končal na sveti večer 1350. Takrat je prišlo mnogo več romarjev, kakor prvokrat: naštelo se jih je eden milijon, kateri so stalno bili na potu tje ali nazaj. Mnogo romarjev se ni več povrnilo na domj ker so se nekateri v silni stiski zadušili, drugi so pomrli od kuge, in tretji spet pa so padli v tolovajske roke. Med tedanjimi romarji se je nahajala tudi sv. Brigita, katera je s svojim dobrim zgledom, z djanjem krščanske ljubezni in blagouosnim opominjevanjem ostala v dobrem spomnu pri vseh, kateri so jo tedaj videli in poznali.

(Dalje sledi.)

Gospodarske stvari.

O napravi sira za domačijo.

Čim bolj, ko se naše živinarstvo na deželi, to je odaljeno od mest ali tovarniških krajev, opazuje, tem bolj se dospe do prepričanja, da je našemu kmetu lep junec, osobito pa lep vol ponos, lepa junica, lepa in dobra, to je jako mlečna ali molzna krava pa je bolj postranska stvar, za katero se naš kmečki gospodar veliko manj briga, kakor pa za lepega vola. Da, nikakor ni redka prikazen, da ima naš kmet, zraven prav lepih, da znabiti krasnih juncov in volov, prav malo vredne, majhne kravice. Ako se takega moža praša: »oče, i kako pa to pride, da imate tako lepe vole, krave pa tako majhne, tako nekazne?« In mož odgovori: »i zato ker sem junce, oziroma ker sem vole tam na Nemškem Štajerskem kupil in jih že toliko časa dobro gleštam, krave so pa domače reje, so domače šavre«. Ako se moža še naprej praša, zakaj da nima lepih velikih krav, katere bi mu lepa velika teleta, oziroma lepe domače vole, pa tudi dosti mleka dajale, kaj odgovori navadno? — Da velike krave preveč požro, da pride cenejše, junce kupovati, kakor pa doma izrepati, mleko pa da tako skoro nič ne zaleže, ker se ga ne more prodajati, za domačijo pa da je kmalu zadosti, za napravo toliko masla, kolikor ga doma potrebuje, sicer pa za mleko družina tako dosti ne porajta, in dajati ga je treba prešičem. No na takem odgovoru je pač skorej samo toliko resnice, kolikor hoče reči, da mleko za dom malo odleže, vse drugo je pa neutemeljena prazna trditev, katero presoden, skušen gospodar nikdar verjel ne bode. O, da mleko na deželi kaj malo zaleže, to je pa gola resnica, kajti istina je, da ga družina skoro več uživati ne mara — vsaj v toliki meri ne, kakor nekaj. — Istin je, da je tudi masla za domačijo kmalu zadosti, in ako se ga tudi lahko proda, da v primeri k porabljenem mleku le malo odvleže, odločno najmanj odvleže pa gotovo prešičem pokladano mleko in naj bode še tako dobro posneto.

Da bi se mleko na deželi boljše izkoristilo, da bi se ga boljše v denar spravilo, pričelo se je snovati sirarske družbe, sirarske zadruga. V mnogih krajih obnesle so se take družbe ali zadruga prav dobro, to osobito v planinskih krajih, ker so gospodarji na rejo mnogoštevilnih krav navezani. V dostih krajih, in to pred vsem tam, kjer je bolj poljedelstvo kakor pa travništvo doma